

การพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองใน
สถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร*

Development a Model of Civic Educational Management
in Private General Education Schools in Bangkok

รวีธิดา เนื้อทอง*

ชัยณรงค์ สุวรรณสาร

กาญจนา ภัทราวิวัฒน์

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

*e-mail: rawitida@hotmail.com

Rawitida Nuerthong

Chainarong Suvarnasara

Kanchana Pattrawiwat

Educational Administration and Leadership, Saint John's University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร และ (2) ตรวจสอบและประเมินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 282 คน โดยรวบรวมจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามซึ่งส่งกลับมาจำนวน 253 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.72 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการยืนยันโดยการอิงผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย (1.1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการด้านนโยบาย การจัดการด้านเป้าหมาย และการจัดการด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (1.2) ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้แบบการทำโครงการ การจัดเป็นกิจกรรมในหลักสูตร การมีส่วนร่วมในชุมชน และ (1.3) ปัจจัยด้านผลผลิต คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความเป็นพลเมือง ได้แก่ การมีอิสรภาพและพึ่งพาตนเองได้ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา/เคารพกฎหมาย และการรับผิดชอบต่อสังคม และ (2) ผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\mu=3.76$) รองลงมาได้แก่ ด้านผลผลิต ($\mu=3.64$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\mu=3.61$)

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา การสร้างความเป็นพลเมือง โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop a model of civic educational management in private general education schools in Bangkok and (2) to validate and assess of a model of civic educational management in private general education schools in Bangkok. The population for this study was 282 directors of private lower secondary schools in Bangkok. Gathering from all population, the questionnaires were returned 253, which is 89.72% of the total. The questionnaire was used to gather the data and the percentage, mean and standard deviation were used to analyze the data. The connoisseurship was used to validate the model.

The research results showed that (1) a model of civic educational management in private general education schools in Bangkok consisted of (1.1) Input which were included of personnel, budget, materials, policy, target, purpose, and Participatory Management. (1.2) Process which included of participatory learning, the creating awareness, the project-based learning, the participation from the community, and (1.3) Output which included the participants citizenship; the independence and self-reliance, respect to differences, respect to the principles of equality, respect to the rules / laws and corporate to social responsibility, and (2) The validation and assessment of a model of civic educational management in private general education schools in Bangkok, as overall, all factors were highly suitable level ($\mu= 3.67$), and as considering by items the result showed that the input aspect was the most highly appropriate ($\mu=3.76$) the output aspect was less appropriate ($\mu=3.64$), while the least suitable aspect was process ($\mu=3.61$).

Key words: A Development of an Educational Management; Model for Building Civic; Education of Private General Education Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งเรื่องการพัฒนาครู การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ได้ “คน” ที่มีคุณภาพสืบเนื่องจากปัญหาเกือบทุกเรื่องถูกโยกไปที่การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการสร้างพลเมือง ยิ่งในสมัยปัจจุบันโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการแข่งขันในทุกมิติ การศึกษายิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น การพัฒนาการศึกษาของประเทศจึงมีหลายเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการให้ทันกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาของไทยต้องปรับเปลี่ยนอย่างมาก ถึงแม้จะผ่านการปฏิรูปการศึกษามาแล้วก็ยังไม่เป็นผล การปฏิรูปการศึกษาจึงไม่มีประโยชน์ต่อไปอีกแล้วต้องเปลี่ยนเป็นการปฏิวัติการศึกษา (Robinson, 2010) ดังนั้น สิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการแข่งขันในเวทีสากลให้ดีขึ้นจุดเริ่มต้นจึงควรขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการพัฒนาความคิดของคนที่จัดการศึกษาเป็นหลัก การจัดการศึกษาของโลกมีแนวโน้มเกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติด้านเนื้อหาและการเรียนรู้ เช่น การส่งเสริมการพัฒนาด้านทักษะการรู้เท่าทัน ทักษะชีวิต (Life Skills) การบูรณาการในลักษณะสหวิทยาการ รวมทั้งมีการเน้นวิชาการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง (Bureau of Academic and

Educational Standards, 2014) กระทรวงศึกษาธิการได้มีการรณรงค์ให้มีการสร้างความรู้และความเข้าใจในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม สันติวิธี จิตสาธารณะและจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อให้แก่คนไทยซึ่งก็คือ คุณสมบัติหนึ่งของความเป็น “พลเมือง” ที่จะช่วยแก้ปัญหาของสังคมในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่การเป็นพลเมืองของครอบครัว พลเมืองของโรงเรียน พลเมืองของมหาวิทยาลัย พลเมืองของชุมชน พลเมืองของสังคม พลเมืองของประเทศ พลเมืองของอาเซียนจนถึงการเป็นพลเมืองโลก (Office of the Education Council, 2011) ดังนั้น การตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองดีในสังคมจึงเป็นสิ่งจะต้องสร้างและปลูกฝังให้พลเมืองในสังคมนั้นเพื่อความเจริญก้าวหน้าและสงบสุขของสังคม การตระหนักเป็นพฤติกรรมด้านอารมณ์ ที่แสดงถึงการมีจิตสำนึกถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีพื้นฐานมาจากความรู้ที่ได้รับ และสามารถพัฒนาให้เป็นเจตคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมขั้นสูงต่อไป ดังนั้นการพัฒนาดคนและสังคมผ่านหลักสูตรพลเมืองศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงน่าจะมีส่วนแก้ไขปัญหาวิกฤติของสังคมไทยที่เป็นอยู่ได้ไม่มากนักน้อย (Pitiyanuwat, 2005) ผลการประเมินการศึกษาหน้าที่และความเป็นพลเมือง (International Civic and Citizenship Education Study: ICCS 2009) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติแล้วพบว่า ระดับ

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไทยในด้านความรู้ความเข้าใจ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของโครงการศึกษาด้านหน้าที่และความเป็นพลเมืองระดับนานาชาติ อย่างมีนัยสำคัญ แต่ด้านการรับรู้ความเชื่อ เจตคติ ความตั้งใจ และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมาก โดยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ส่วนใหญ่เป็นข้อสอบเชิงคิดวิเคราะห์ ดังนั้น จึงเป็นโจทย์สำคัญที่ต้องปรับปรุงการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ และลงสู่การปฏิบัติหน้าที่และความเป็นพลเมือง ผลประเมินดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนของไทยยังด้อยประสิทธิภาพ เน้นความรู้ภาคทฤษฎี และวิธีการบรรยายทั้ง ๆ ที่การได้มาซึ่งคุณลักษณะความเป็นพลเมือง ต้องจัดการเรียนการสอนแบบคิด วิเคราะห์ ผึกฝน ผ่านกิจกรรมเชิงกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มร่วมกัน และเข้าไปสัมผัสความจริงในชุมชน (Office of the Education Council, 2011) ในส่วนของครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้น ส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจและขาดทักษะ ในการจัดการเรียนการสอนที่สร้างความเป็นพลเมือง ขาดความเข้าใจในวิธีการปลูกฝังเพื่อสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองของไทยว่าวิธีใดจึงจะเหมาะสมและยังไม่เข้าใจว่าการสร้างพลเมืองกับเด็กจะเริ่มต้นอย่างไร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองเนื่องจากสถานะที่ผู้บริหารเป็นผู้ทำงานในระดับบนขององค์กร ย่อมต้องมองเห็นภาพรวมกิจกรรม การดำเนินงาน และทรัพยากรขององค์กรได้ดีกว่า เพราะการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองต้องคำนึงถึงปัจจัยรอบด้านของบุคคล จำเป็นต้องมีหลักสูตรในลักษณะที่เป็นองค์รวมที่เชื่อมโยงทุกส่วนอันหลากหลายให้อยู่ภายใต้กระบวนการคิดที่เป็นหนึ่งเดียว โดยภายในระบบการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองจะต้องมีพื้นที่ให้แก่การศึกษาในมิติเหล่านี้ได้ แสดงบทบาทร่วมกัน (Nirunthawee, 2005) ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

ดังนั้น รูปแบบการสร้างความเป็นพลเมืองซึ่งวิธีการเรียนการสอนมักเน้นการจำเนื้อหาวิชามากกว่าเน้นการนำไปประยุกต์สู่ชีวิตจริง สถานศึกษายังมีการปฏิบัติไม่สอดคล้องกับเจตนาของนโยบายพลเมืองศึกษาของประเทศ การสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง การฝึกปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมกับชุมชนและรับใช้สังคมยังมีน้อย จึงสนใจที่จะแสวงหาแนวทางในการสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองโดยผ่านการบริหารด้วยวิธีการเชิงระบบในสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเอกชนมีสถานะเป็นนิติบุคคลจะทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร

ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวม หากการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมแก้ปัญหาของโลกและมนุษยชาติ ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดในกรุงเทพมหานคร จำนวน 282 คน

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ (1) ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และ (2) ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา จำนวน 69 ข้อ ประกอบด้วย 3 ตอนย่อยโดยเป็นคำถามด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 21 ข้อ ประกอบด้วย บุคลากร (Man) งบประมาณ (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management) ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) 19 ข้อ ประกอบด้วย กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้แบบทำโครงการ การจัดเป็นกิจกรรมในหลักสูตร และการมีส่วนร่วมในชุมชน ปัจจัยด้านผลผลิต (Output) 29 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการมีอิสรภาพและพึ่งพาตนเองได้ ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ด้านการเคารพความแตกต่าง ด้านการเคารพหลักความเสมอภาค ด้านการเคารพกติกา ด้านการเคารพกฎหมาย และด้านการรับผิดชอบต่อสังคม และ (3) เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นอื่น ๆ

ขั้นตอนการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการ

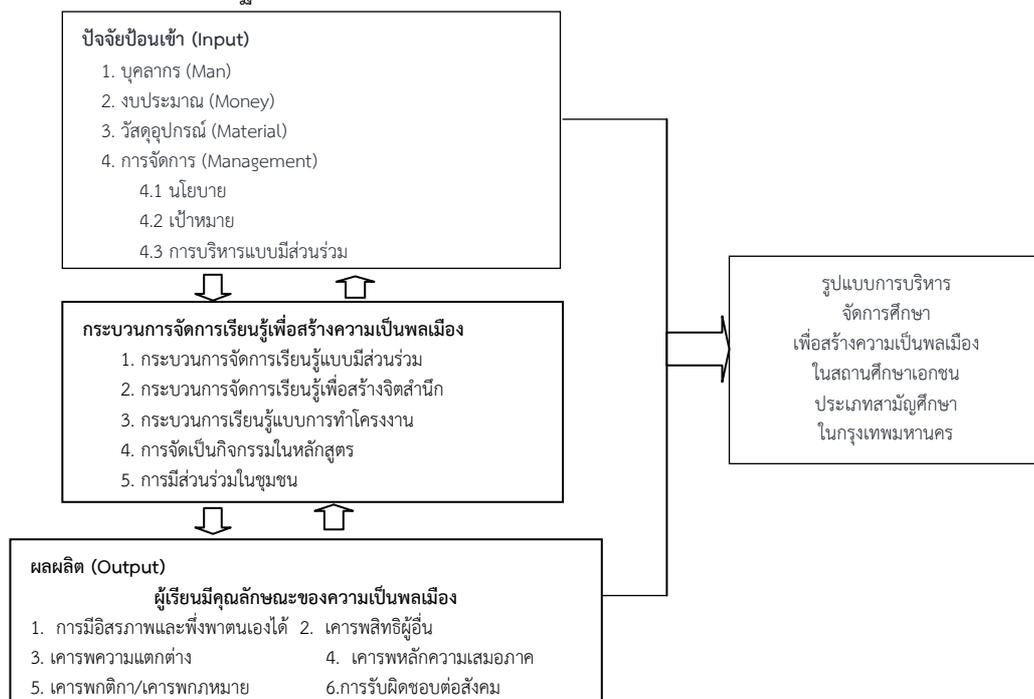

บริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร รวบรวมรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร (2) พิจารณาร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยผู้มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปีและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ รวมจำนวน 6 คน (3) การตรวจสอบความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร (4) การยืนยัน รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย และ (5) การปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร

วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการด้านนโยบาย การจัดการด้านเป้าหมาย และการจัดการด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (2) ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึก กระบวนการเรียนรู้แบบการทำโครงการ การจัดเป็นกิจกรรมในหลักสูตร การมีส่วนร่วมในชุมชน และ (3) ปัจจัยด้านผลผลิต คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะของความเป็นพลเมือง ได้แก่ การมีอิสรภาพและพึ่งพาตนเองได้ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพหลักความเสมอภาค เคารพกติกา/เคารพกฎหมาย และการรับผิดชอบต่อสังคม ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาในภาพรวมมีระดับความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ($\mu=3.76$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต ($\mu=3.64$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\mu=3.61$) และเมื่อปรับปรุงรูปแบบโดยวิธีอิงผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงพัฒนารูปแบบได้ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านการจัดการโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งผู้บริหารใช้กระบวนการ PDCA ในการบริหารคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและครบวงจร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\mu=3.91$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salewong (2015) ที่พบว่าหากองค์กรใดมีผู้บริหารซึ่งมีคุณลักษณะของผู้บริหารที่เอื้อต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารมีความสามารถ มีภาวะผู้นำสูงและสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินการเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับการปฏิบัติงานและการบริหารงานในองค์กรให้ประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับทุก ๆ ฝ่ายและจะต้องอาศัยความร่วมมือในการประพฤติดิปฏิบัติตนของบุคลากรทุกคน

2. ปัจจัยด้านกระบวนการ โดยภาพรวม พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึก เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้เหตุการณ์ กิจกรรม หรือกรณีต่าง ๆ ที่เกิดในสังคม ทั้งด้านที่เป็นด้านบวกและลบในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งที่เกิดเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ($\mu=3.73$) ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษา เรื่อง การพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ เรื่องการมีส่วนร่วมของพลเมืองของ Kahne (2008) พบว่า การใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เฉพาะเจาะจงเรื่อง การศึกษาความเป็นพลเมืองเป็นการส่งเสริมการปรับปรุงเรื่องภาระการมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนมัธยม 52 โรงเรียนในชิคาโก มุ่งเน้นไปที่การมีจิตสำนึกในการทำกิจกรรมประชาสังคมเพื่อตอบสนองต่อการเป็นพลเมืองดีของสังคม ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การจำกัดเนื้อหาและรูปแบบของหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนให้กับเยาวชนในโรงเรียนรัฐ เป็นการสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาการเข้าร่วมของนักเรียนต่อความรับผิดชอบในการเป็นพลเมือง

3. ปัจจัยด้านผลผลิต โดยภาพรวมพบว่ามี ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ด้านการรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่ง จะส่งผลให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และผดุงความเป็นชาติ ร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งคำนึงถึงประโยชน์ของชาติเป็นเรื่องสำคัญ ($\mu=3.75$) ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดความ

รับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับการสร้างพื้นที่ทางสังคม และสำนักพลเมือง (King Prajadhipok's Institute, 2010) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของแนวคิด CSR นั้น นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาในภาพรวมและสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นอีกครั้งในสังคมแล้ว ก็ยังส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในหลักคิดเรื่องการปกป้องปวงประชา (Demo-Protection) อันเป็นหลักคิดสำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมสิทธิของประชาชน (Demo-Power) อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม นอกจากนั้น ยังส่งผลกระทบต่อ กระตุ้นสำนึกรับผิดชอบต่อหรือสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคม เป็นวงกว้างอีกด้วย การกระตุ้นสำนึกพลเมืองเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้กันกับการปกป้องสิทธิของปวงประชาประชาธิปไตยที่มีคุณภาพไม่อาจเกิดขึ้นได้ หากปราศจากซึ่งพลเมืองที่มีการตระหนักรู้สิทธิเสรีภาพและบทบาทหน้าที่

สรุป

ผลการตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งบ่งบอกถึงสถานศึกษามีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีระบบ คือ ประกอบด้วยบริบท ปัจจัยป้อนกลับ กระบวนการเปลี่ยนสภาพ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม ในการบริหารจะต้องมีการประสานแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยนำเอาทรัพยากรเหล่านั้นมาประสานกับทรัพยากรในสถานศึกษา และใช้หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพผลที่เกิดขึ้นจะเห็นได้จากข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ทั้งจากผู้เรียน ครู ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนาโดยปรับปรุงการทำงานที่ตรวจสอบได้อย่างต่อเนื่อง กระบวนการบริหารสถานศึกษาโดยใช้กรอบทฤษฎีระบบนี้จะส่งผลให้การบริหารทุกส่วนมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน มีความยืดหยุ่นได้ตามบริบทและสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ซึ่งจะส่งผลสู่การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นความเป็นพลเมืองของเยาวชนทุกระดับชั้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

References

- Bureau of Academic and Educational Standards. (2014). *The Learning Management Method of the Additional Civics Course, The Training Document of the Trainers Course to Develop the Teaching and Learning Management in History and Civics*. Office of the Basic Education Commission of Thailand, the Ministry of Education. Academic and Training Division. [in Thai]
- Kahne, J.E. (2008). Developing citizens: the impact of civic learning opportunities on students' commitment to civic participation. *American Educational Research Journal*, 45(3), 738-766.
- King Prajadhipok's Institute. (2010). Building Social Space and Active Citizen. Retrieved October 18, 2010 from http://ppd.kpi.ac.th/index.php?name=content&main_id=12&page_id=26. [in Thai]
- Nirunthawee, S. (2005). *Research Report : Learning Management Document to Develop the Students to be the Good Citizens*. Office of the Education Council, the Ministry of Education. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2011). *Civic Education in People Republic of China*. Bangkok: OTEP. [in Thai]
- Pitiyanuwat, S. (2005). *Civic Education in Thailand: Policies and Practices in Schools*. *Chulasampan*, 48(13), Monday, March 28, 2005. [in Thai]
- Robinson, S.K. (2010). Retrieved September 30, 2013, from http://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_bring_on_the_revolution.html
- Saleewong, S. (2015). The management characteristics that facilitate the participatory management. *SWU Journal of Educational Administration*, 12(22), 11. [in Thai]